

Wajislách - 'En hij zond' 5785.

Genesis - Bereesjiet 32 : 3 - 36 : 43.

Obadja 1 : 1 - 21 & Hebreëen 11 : 11 - 20.

Jaäkov en Esav.

De mogelijkheid tot verzoening.

Jaäkov trekt Esav, die hij tweeëntwintig jaar geleden was ontvlucht, tegemoet.

Beiden zijn welvarend geworden. Met angst en beven ziet Jaäkov de ontmoeting naderen.

Hij vreest de wraakzucht van zijn ooit zo bedrogen broer. Verschillende preventieve maatregelen tegen de te verwachten vergeldingsacties treft hij. Hij verdeelt zijn mensen over verschillende plaatsen, zend rijke geschenken vooruit. Vlak voor de ontmoeting overnacht hij in zijn eentje aan de beek Jabbok en vecht met een onbekende man, die na een heftige worsteling Jaäkov zegent en hem de naam Jisraël (Israël) geeft. Jaäkov herkent de man als een 'boodschapper' van G'd.

De dag daarna loopt hij met zeven buigingen Esav tegemoet. Deze sluit hem in de armen en kust hem 'en zij huilden'. Als Esav aandringt om samen op te trekken wijst Jaäkov dit af en ze scheiden weer. Jaäkov slaat zijn tenten op bij Sjechem.

We zoomen in op de op de nachtelijke worsteling van Jaäkov met de 'man' vóór zijn ontmoeting met Esav.

Strijd en verzoening.

Het is de moeite waard het leven van Jaäkov bekijken vanuit het perspectief van rijping en groei naar volwassenheid en zelfs grootheid.

Lang is Jaäkov's coming out voorbereid. De begaafde dromer is steeds meer geïncarneerd in het leven van de aarde. Hij is geworden tot een aanzienlijk man, aan het hoofd van kudden en omringd met vrouwen en kinderen. En nu staat hij voor zijn tweelingbroer Esav, vijand en tegenpool, de verpersoonlijking van kracht, geweld, impulsiviteit. Hij voelt zich aan een afgrond van angst, angst voor vernietiging door de vloedgolf van wraak en geweld van zijn broer. Maar die diepe doodsangst gaat gepaard met de angst om in een nieuwe grootheid te gaan staan, zijn werkelijke ruimte in te nemen, zijn essentie onder ogen te zien en voluit te omhelzen. Om die sprong te kunnen wagen, moet Jaäkov eerst schoon schip maken, d.w.z. zijn verleden onder ogen zien, en met name zijn bedrog ten aanzien van vader en zijn broer, hij zal de intense gevoelens van schuld en waarde-loosheid moeten doorwerken. Dat is een gevecht op leven en dood.

Als hij dat een nacht lang gedaan heeft en de 'man' tegenover hem heeft overwonnen – je kan ook zeggen...op dat moment vindt grondige ommekeer - teshoeva plaats, pas dan is hij klaar om in zijn nieuwe grootheid te stappen, bevrijd van oude ballast. Dan is hij van Ja'akov, een hielvastgrijper, een G'dstrijder, met de nieuwe naam; Israël, geworden.

Jaäkov's nachtelijke worsteling met de 'man' ('iesj') is een beproeving. De paradox is, dat de duistere kracht die Jaäkov aangrijpt en het op zijn ondergang voorzien lijkt te hebben, hem zelfs kwetst aan zijn heupspier, (wat door de verklaarders ook wel uitgelegd wordt, dat dit een poging was, met het doel om hem zodanig te treffen dat hij onvruchtbaar zou worden), en zich in de loop

van het gevecht onthult als engel van licht, die Jaäkov kan zegenen en hem een nieuwe identiteit (als ik dat beperkte woord kan gebruiken) inleidt. Het is Jaäkov die zijn inzet ten volle moet doen, maar als hij dat dan ook doet, wil de tegenstand wijken en blijkt daarachter de G'ddelijke zegen schuil te gaan.

Ik denk dat ieder mens in zijn leven één of wel meerdere nachten heeft gekend van gevecht met de zijn innerlijke 'tegenstander', met G'd, met het lot, misschien niet zo spectaculair en mythisch van proportie als die van Jaäkov, misschien wat minder heftig, hoewel wie zal dat meten....In Jaäkofs eenzame nacht aan de beek is ons in ieder geval het prototype gegeven van hoe grootse krachten op beslissende momenten ons kunnen beproeven en ons een nieuwe levensfase kunnen induwen met een aanvankelijk onbegrepen duistere kracht die geleidelijk zegen blijkt te zijn.

Esav – ook wel Edom genoemd – is in vele rabbijnse uitleggingen de verpersoonlijking van slechtheid geworden.

Vele latere vijanden van Israel zijn betiteld als 'Edom'. De tekst van de Torah zelf gaat in deze demonisering niet mee. Jaäkov en Esav zijn beschreven als heel uiteenlopende mensentypen. Tweelingen die elk een bepaald (dual) mensbeeld weergeven, maar ook in een ieder van ons schuilt in principe deze dubbelheid.

Jaäkov was meer een man van geest en verstand, een intellectueel, zouden we nu misschien zeggen. Esav was een man van het lichaam, beziel met hartstocht en kracht, een macho. Ieder had zijn slechte en goede kwaliteiten. De mannen hebben elkaar dwars gezeten, gehaat. Zoals in ieder mens geest en lichaam soms met elkaar overhoop liggen. Maar laten we niet vergeten: de zo tegengestelde helften van deze tweeling hebben zich verzoend en daarna elkaar getolereerd in de streken van het toenmalig Palestina. Samen begroeven de mannen hun vader en ze rouwden samen aan zijn graf (Bereshiet/Genesis 35:29). Zo zijn ze niet alleen symbool van rivaliteit en strijd geworden, maar ook symbool van de mogelijkheid tot verzoening en verdraagzaamheid. Laten we op dit laatste element het accent leggen wanneer we dit verhaal in het licht houden. Laten we de verzoenende strekking laten spreken en niet meegaan in de zo aanlokkelijke en gemakzuchtige neiging om in andersdenkenden, andersgeaarden en andersgelovigen een gedemoniseerde Edom te zien.

Hielden Jaäkov en Esav na hun verzoening van elkaar of bleven ze elkaar haten? Ik weet het niet, maar ze respecteerden elkaar en gunden elkaar de nodige levensruimte.

Redding die van boven komt.

Redding vindt plaats aan het einde van een periode van ups en downs, en hoewel Jaäkov/Israël veel tegenslagen leed in zijn strijd met Esau en niet enkel met zijn tweelingbroer toen, maar juist ook nu in de huidige tijd met al zijn vijanden. Toch komt uiteindelijk ondanks de hevige worstelingen van Jaäkov/Israël met zijn vijanden, uiteindelijk de overwinning.

En zal 'hij' met hulp van de Eeuwige zegevieren.

Bron: Rob Cassuto. Met her en der kleine aanvullingen door myself.

Shabbat Shalom. *Rinze.*